

UN PACTE PER LA LAÏCITAT A CATALUNYA

1. Les raons del Pacte

Tot i els processos de secularització de les societats occidentals, és obvi que en els darrers anys la immigració extracomunitària i la proliferació de nous moviments religiosos estan fent més visible el pluralisme religiós a Catalunya.

Aquest pluralisme, més heterogeni que a la resta de l'Estat espanyol, palesa una projecció social que els polítics no podem ignorar per més temps: la demanda de mesquites, la classe de religió a les escoles, les parcel·les en els cementiris, la sanitat... són alguns dels exemples més diàfans.

Quan la identitat religiosa esdevé un element de la multiculturalitat, pot aparèixer el risc de discòrdia en forma de reaccions integristes o fonamentalistes que –servint-se de la religió–, intenten dificultar amb estereotips i clixés la convivència dels immigrants que volen integrar-se; o bé, en altres ocasions, pretenen mantenir subliminàriament determinats privilegis confessionals, alguns dels quals el Govern del Partit Popular incentiva “ideològicament” en contra de la igualtat religiosa i la neutralitat.

És per això que des d'ERC volem proposar un *Pacte per la laïcitat*, perquè la laïcitat és un valor cívic, positiu i imprescindible per a enfortir la cohesió de les societats democràtiques. Com a valor, garanteix la separació institucional entre els representants civils i els religiosos. Per tant esdevé el marc idoni per a exercir la llibertat de consciència de tots els ciutadans, siguin creients o no (ateus, agnòstics...).

Estem convençuts que el proper Govern de la Generalitat haurà de mantenir un diàleg respectuós amb les distintes confessions i esglésies, però sempre des de la separació institucional, perquè en democràcia la laïcitat no significa anticlericalisme ni laïcisme exclouent.

El *Pacte* que des d'ERC proposem té com a objectiu bàsic la normalització social i institucional del fenomen religiós; i també el donar resposta a aquelles demandes legítimes de la llibertat religiosa a través –en primer lloc– d'un acord entre el Govern de la Generalitat i les Administracions locals; i –en segon lloc– mitjançant un diàleg fluid amb les esglésies i les comunitats religioses, com per exemple ha ocorregut recentment a França en relació a l'islam.

En tant que punt de trobada, el *Pacte* vol enfortir el sistema de valors civils compartits per la immensa majoria de catalans. Per això fixarem de manera clara els límits i els deures davant algunes pràctiques que –en nom de la religió– vulnereu la igualtat de gènere, els drets humans i l'ordre públic. I també garantirem als ciutadans d'aquest país que les pressions provinents d'Estats teocràtics i proselitistes no s'imposaran a la voluntat popular i als valors democràtics de la nostra societat.

2. El Pacte i el nou Estatut d'Autonomia

És evident que quan es va elaborar l'Estatut d'Autonomia el pluralisme religiós i la immigració no estaven a l'agenda política. En aquella època hi havia altres prioritats, com la recuperació de les institucions de Govern, la cooficialitat del

català o la consolidació de la democràcia. Ara, en canvi, apareixen nous reptes, com la globalització econòmica, les noves tecnologies, la Unió Europea, etcètera. I entre aquests reptes, el creixent pluralisme religiós de les societats occidentals n'és un altre.

Des d'ERC volem incorporar al nou Estatut d'Autonomia dues noves competències que incideixen en aquesta qüestió, i lògicament en l'autogovern d'aquest país. Són matèries que ja es reconeixen en Estats federals, com per exemple Bèlgica (a les seves Regions) i Alemanya (als seus *Laänder*), però no pas a l'Estat espanyol:

1. Assumir la competència exclusiva per a formalitzar els acords de cooperació que s'escaiguin amb les confessions o federacions religioses presents a Catalunya, inclosa la Santa Seu.

2. Assumir la competència exclusiva per a poder atorgar els efectes jurídics a l'estatus legal dels dirigents religiosos extracomunitaris que vulguin exercir el seu ministeri a Catalunya.

3. La dimensió política del Pacte

El *Pacte* inclou uns eixos l'objectiu dels quals rau a promoure una «política religiosa pròpia a Catalunya», que permeti exercir la llibertat religiosa i de consciència des de la igualtat i el respecte a les creences. Aquests eixos s'inspiren en la *Moció* que el 25 de juny de 2001 vàrem presentar en el Parlament de Catalunya.

3.1 Preliminar

1. Des d'ERC defensem la convicció que el compliment dels drets humans –que inclou la llibertat religiosa i de culte– propiciarà a Catalunya un diàleg fluid entre les diverses esglésies i amb el pensament laic i humanista, per garantir espais de convivència i pluralitat en el marc del respecte als valors democràtics consagrats en la legalitat vigent i a la resta de drets personals universals.

2. Manifestem el desig que les confessions i comunitats d'immigrants presents a Catalunya escullin els seus ministres de culte i dirigents religiosos entre persones nascudes a Catalunya i/o que coneguin la llengua i la cultura pròpia del país, per facilitar així la participació dels membres d'aquestes confessions en els mínims comuns de la ciutadania.

3.2 Eixos polítics d'actuació

A. Promoure un consens ampli amb les confessions i les entitats municipals:

1. Establir, quan s'escaigui, convenis marc de la Generalitat amb les principals comunitats religioses catalanes, per tal de desenvolupar els Acords de Cooperació de 1992 signats per l'Estat Espanyol.

2. Fixar els límits de la llibertat religiosa, situats allà on comencen els drets universals de la persona i el respecte als valors democràtics de la societat catalana.

3. Establir un acord marc de col·laboració entre el Govern de la Generalitat i les entitats municipalistes per tal de salvaguardar el dret a l'obertura de locals de culte i el dret a l'enterrament segons les pròpies creences segons la normativa urbanística, i sempre que no comportin solucions segregacionistes.

4. Atendre, entre altres, les demandes relatives a l'assistència religiosa en els centres penitenciaris, hospitalaris i tanatoris; la col·laboració en les activitats de beneficència; el control sanitari dels productes amb denominació *halal* o *casher*; la promoció del patrimoni històric, artístic i cultural; el reconeixement dels ministres de culte i dirigents religiosos; i les festivitats laborals d'origen religiós en cas de pacte amb els empresaris.

B. Garantir la laïcitat de l'escola, així com l'ensenyament de la cultura religiosa, mitjançant:

1. El desenvolupament de la normativa estatal sobre ensenyament de la religió, però en el sentit de promoure l'ensenyança de la cultura religiosa i del pensament no religiós com a crèdit comú generalitzat a la ESO. Per tant, apostem per reformar la nova assignatura religiosa de la Llei Orgànica de Qualitat (LOCE) del Govern espanyol.

2. La promoció del consens, entre els representants de les confessions, de les associacions de pares i dels sindicats d'ensenyament, sobre el futur currículum de l'àrea de cultura religiosa.

3. L'elaboració, per part de la Generalitat i amb la col·laboració d'experts i representants de confessions religioses i pensament laic, del currículum de crèdit de cultura religiosa; així com la posada en marxa dels mecanismes d'incorporació del professorat que l'haurà d'impartir.

4. El reciclatge de l'actual professorat de religió per desenvolupar l'assignatura sobre cultura religiosa.

5. La facilitació de l'ensenyament religiós de tipus confessional, però en horaris variables i extraescolars, mitjançant un sistema de lliure accés que prevegi amb caràcter previ l'acord entre les Administracions i les confessions interessades sobre la idoneïtat dels responsables de l'ensenyament confessional en horaris extraescolars.

C. Augmentar l'autogovern en l'àmbit de la política religiosa:

1. Establint negociacions amb el Govern de l'Estat per tal de transferir a la Generalitat la competència sobre el Registre d'Entitats Religioses del Ministeri de Justícia, per tal de reconèixer la personalitat jurídica de les confessions i comunitats religioses presents a Catalunya.

2. En el marc de les negociacions per un nou model de finançament autonòmic, incorporar el traspàs, a la Generalitat, del 0,53% de l'IRPF destinat a finalitats solidàries.

3. Publicar les xifres del dèficit fiscal que es produeixen en el tram del 0,53% de l'IRPF en detriment de les entitats religioses i solidàries catalanes.

4. Negociar mecanismes de compensació financera per part de l'Estat a la Generalitat, amb l'objectiu de fer front a les despeses autonòmiques derivades de l'aplicació dels Acords de Cooperació de 1979 i 1992 subscrits entre l'Estat central i les Confessions.

5. Impulsar la participació efectiva de la Secretaria d'Afers Religiosos en les diferents Comissions Mixtes Estat-Confessions; i, si s'escau, en la *Comisión Asesora de Libertad Religiosa* del Ministeri de Justícia.

D. Promoure la catalanitat de les jerarquies religioses:

1. Fomentant el diàleg interreligiós tot evitant les ingerències polítiques d'aquells Estats no democràtics que tenen vocació teocràtica, especialment sobre els encarregats del culte i l'adoctrinament.

2. Impulsant l'aparició d'interlocutors representatius a Catalunya de cadascuna de les principals confessions religioses i associacions de pensament no religiós

3. Facilitant l'aprenentatge del català i de la cultura catalana a aquells ministres de culte o dirigents religiosos de totes les confessions que ho necessitin.

4. Vetllant pel compliment de la Llei de Política Lingüística pel que fa a les publicacions, els rètols i la publicitat confessional, que al menys hauran d'emprar la llengua pròpia de Catalunya

5. Promovent un consens social que valori l'herència cristiana com a patrimoni fruit de la història i en respecte els seus signes externs, així com el paper que, al llarg de l'Edat Mitjana, tingueren les religions islàmica i jueva.

E. Impulsar els organismes especialitzats en política religiosa i normativa eclesiàstica:

1. Potenciant en règim d'exclusivitat les actuals responsabilitats i atribucions de la Secretaria d'Afers Religiosos.

2. Creant la Comissió Assessora de Llibertat Religiosa de Catalunya, la qual emetrà dictàmens no vinculants sobre possibles acords i aspectes relatius al fenomen religiós, sempre que puguin afectar la societat i les Administracions públiques. La Comissió, que s'inspira en el *Comité sur les affaires religieuses du Québec*, incorporarà preferentment experts juristes en l'estudi i anàlisi de la llibertat religiosa i de culte, així com teòlegs i representants de les confessions i del pensament laic.